

**Bosznia-Hercegovina a harmadik
Balkán-háború után**

Nagy Róbert

Dara Ljubič

Hajdú Zoltán

Pap Norbert

Végh Andor

Reményi Péter

Balkán Füzetek No. 2.

Pécs, 2004.

Kiadja: a PTE TTK FI Kelet-Mediterrán és Balkán Tanulmányok Központja
7624 Pécs, Ifjúság u. 6. Tel.: (36) 72/501-531

Sorozatszerkesztő: M. Császár Zsuzsa

Technikai szerkesztő: Pirisi Gábor és Reményi Péter

Borítóterv: Szász István

Lektorálta: Dr. Soksevits Dénes egyetemi docens

© Szerzők

Megjelent 500 példányban

ISBN 963 641 997 3

ISSN 1588-6557

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így a sokszorosítás, terjesztés, fordítás joga fenntartva.

Tartalomjegyzék

Nagy Róbert: Bosznia-Hercegovina (év)számokban	4
Hajdú Zoltán: Bosznia-Hercegovina: államiság és közigazgatási térszervezés.....	13
Végh Andor: Bosznia-Hercegovina népességének kérdései 1945-től napjainkig	30
Pap Norbert: Bosznia-Hercegovina külgazdasága	49
Dara Ljubič: What should and could be done to improve the economic situation in Bosnia and Herzegovina.....	57
Reményi Péter–Végh Andor: A Brčkoi Körzet: megoldás vagy zsákutca?	63
Térképmelléletek.....	82

Bosznia-Hercegovina (év)számokban

Nagy Róbert

A Bosznia-Hercegovinai Köztársaság a Balkán félsziget észak-nyugati térségében található, Horvátország, illetve Szerbia és Montenegró által határolva. Az ország területe 51 129 km², lakossága 4 441 000 fő, népsűrűsége 86,9 fő/km².

Az ország Jugoszláviából kiválva, 1992 óta független állam, de csak a véres polgárháború 1995-ös befejezése után beszélhetünk tényleges önállóságról. Jelenleg a köztársaság két részállamból áll: A Bosznia-Hercegovina Föderációból, amely 8 kantonra és a fővárosra, Szarajevóra tagolódik, illetve a Bosznia-Hercegovinai Szerb Köztársaságból Banja Luka központtal.

Hivatalos nyelve a szerb, beszélt nyelv még a horvát. A népesség 44,7 %-a muzulmán bosnyák, 31,4 %-a szerb, 17,3%-a horvát és mintegy 5,6%-a egyéb nemzetiségű. (becsült adatok, amelyek az utolsó népszámlálásra építenek, ami 1991-ben történt.)

A vallások megoszlása tükrözi az etnikai összetételt, a bosnyákok többsége muzulmán, a szerbek ortodox, míg a horvátok jórészt római katolikus keresztények.

Természetföldrajzi szempontból az ország hegyvidéki területnek számít, a Száva folyótól délre elterülő alföld és a Neretva völgyén kívül a Dinári-hegység uralja az ország területét, amelyet számos folyóvölgy, kisebb nagyobb medence tagol. Legismertebb hegységei a: Grmeč, Kozara, Manjača, Vlašič Šator, Vranica, Vitorog, Raduša, Bjelašnica, Čabulja és a Jahorina. Több 2000 méter feletti hegycsúcs emelkedik Boszniában, ilyen a Cincar (2006 m), a Pločno (2228 m) és az ország legmagasabb pontja, a 2386 méter magas Maglič. A folyók közül jelentős a Száva, Drina, Neretva, Boszna, Vrbas és az Una. Két hatalmas víztárolója a Drina-víztározó és a Jablanicai-víztározó. A kopár mészkőfelszíneken remekül tanulmányozhatóak a különféle karsztjelenségek, dolinákkal, uvalákkal, poljékkal és karrmezőkkel gyakran találkozhatunk.

Északról dél felé haladva az éghajlat, a talajviszonyok, a növény- és állatvilág, valamint a táj arculata óriási átalakuláson megy át. A jellegzetes közép-európai kontinentális növényzetet a Neretva völgyében haladva felváltják a szubmediterrán társulások, a jellegzetes kopár hegyoldalak, majd a tengerpartra érve tipikus mediterrán környezetet találhatunk. Az ország keskeny tengerpartja jellegzetes dalmáciai partszakasz, Neum városa a tengerparti turizmus fellegetyára.

A főváros Szarajevó (kb. 400 000 lakos) rendelkezik nemzetközi repülőtérrel, a Szerb Köztársaság székhelye, Banja Luka nagyjából 150 000 lakosú. A városok sorában Tuzla, Zenica, Mostar és Brčko következnek. (Friss népszámlálás hiányában és az óriási menekült létszám miatt lakosságszámot nem lenne szerencsés megjelölni.) Az ország agrár-ipari jellegű,

**a háborús pusztítás még mindig rányomja bélyegét a gazdaságra, jelentős
a munkanélküliség.**

A közúthálózat viszonylag fejlett és vasútvonalainak többsége is villamosított (75%). Megindult az észak–déli autópálya és gyorsvasút építése, amely nemzetközi vonal részeként kapcsolja be Boszniát az európai vérkeringésbe.

Bosznia-Hercegovina történelmi határai, maga a terület lehatárolása, a középkor óta folyamatosan alakultak ki. A legrégebbi, természetes északi határa a Száva folyó, de a keleti Drina és az északnyugati Una folyó által jelzett határai is stabilan kialakultak már a középkor végén. Szintén középkori eredetű a Dalmáciai határszakasz, talán a legképlékenyebbnek tekinthető délkeleti, montenegrói határterület stabilizálódott utoljára, a XIX. században.

A rövid 1377-1391-ig önálló Boszniai Királyság időszakát leszámítva, magyar fennhatóságú bánóságok és egyes szerb királysági tartományok osztottak a területen, majd a török tartomány (vilajet) kora következett. 1448-ban hercegi rangot vett föl Bosznia déli részének ura. Ezt a területet szokás Hercegovinának nevezni. Az átmeneti önállóság, amely a szerb és magyar hatalom közötti egyensúlyra épült 1463-ban véget ért és török fennhatóság alá került. 1878-1918 között az Osztrák-Magyar monarchia tartománya, majd 1918-1941 és 1945-1992 között a délszláv közös királyság, majd a szocialista Jugoszlávia tagállama, egyre bővülő autonómiával. 1941-1945-ig Bosznia-Hercegovina az önálló horvát állam ellenőrzése alá kerül, jelentős német erővel egyetemben. Az 1992-es népszavazás után függetlenedik, de csak a háború lezárása után, 1995-től alakul ki a mai, szintén átmenetinek tűnő megosztott föderációs államszerkezete.

Történelme szorosan összekapcsolódik a Balkán délszláv népeinek történetével. Jellegetessége, hogy önálló államként csak akkor szerveződött meg, amikor a térséget uraló nagyhatalmak meggyengülése hatalmi vákuumot eredményezett.

Az ország területe már korán birodalmak része lett, előbb Róma, majd a Bizánc, rövid ideig a Bolgár-, és a megerősödő Szerb Fejedelemség része lett. A közép–európai nagyhatalomnak számító Magyar Királyság a XII. századtól jelenik meg Bosznia területén és kisebb nagyobb megszakításokkal és intenzitással a XVI. század elejéig uralma alatt tartja Bosznia egy részét, főképp az északi, bánági területeket. Ráma királyi címét – ami Bosznia elkülönített része –, a magyar uralkodók 1918-ig viselik. A magyar és szerb királyok gyengülő hatalma, illetve Bosznia politikai jelentőségének csökkenése hívják életre több ízben is az önálló Boszniát 1180-1204 és 1377-1391 között. A Balkánon megjelenő Török Birodalom véget vet a balkáni államok önállóságának, Bosznia 1463-tól, a déli, 1448-tól Hercegovinának nevezett és átmenetileg független országrész pedig 1483-tól válik a birodalom tartományává. A boszniai népesség jelentős része mohamedán vallásra tér át. A XIX századi felkelések, háborúk és nagyhatalmi vetélkedések Bosznia-Hercegovinának nem hozzák el az önállóságot, mivel 1878-ban, a berlini kongresszus a balkáni terveket szövögető Osztrák-Magyar Monarchiának juttatja a területet, amit 1908-ban hivatalosan is bekebelez. Jugoszlávia részeként Bosznia csak részleges autonómiát élvez, majd 1992-ben mintegy 600 év elteltével válik ismét önállóvá.

Kronológia

A mai Bosznia-Hercegovina már az őskorban lakott volt. A feltárt leletek alapján, mind a kőkori, mint pedig a réz-, bronz- és vaskori ősi kultúrák nyomait megtalálhatjuk az ország mai területén.

Kr.e. II. évezred: A valószínűleg északkelet felől érkező „tengeri népek” nagy vándorlása erőteljesen érinti a balkáni területeket, és ez hosszú időre meghatározza a Balkán és a kelet–mediterrán térség népességi viszonyait.

Kr.e. I. évezred: Illír törzsek vándorolnak a Balkán–félsziget nyugati és középső területeire.

Kr.e. 400 körül: Az európai kelta terjeszkedés részeként, kelta népcsoportok érkeznek és települnek a Balkánra.

Kr.e. II. század eleje: A rómaiak tartósan megvetik lábukat a mai Dalmáciában, így a görög és macedón területek elfoglalásával együtt, nyugatról és délről eléri Illíricum határát.

Kr.u. I. század: A rómaiak uralmuk alá hajtják az Illíricumot, amely a Kr.u. III. századtól nagy részben Dalmatia, kisebb részben Pannonia Inferior provinciák területéhez tartozik.

Kr.u. 395: A hanyatló Római Birodalom végleg keleti és nyugati részre szakad. A mai Bosznia-Hercegovina a Nyugatrómai Birodalom része lesz.

Kr.u. 493-553: A népvándorlás özönében átmenetileg Itália, Pannónia és Dalmácia is a Keleti Gót Királyság uralma alá kerül.

Kr.u. 540 körül-565: A Iustinianus császár alatt megerősödött Kelet-Római Birodalom, széttűzva a gótok államát, kiterjeszti hatalmát a Balkán-félsziget nyugati területeire is.

Kr.u. VII sz. eleje: A Balkánt előzönlük a déli szláv népek (horvátok, szerbek stb. elődei) akik a tengerparti területekre szorítják vissza az itt élő latin és görög nyelvű népeket.

Kr.u. VII-X. század: A horvát és szerb törzsi államalakulatok, kisebb fejedelemségek folyamatos harcban állnak az avarokkal, a Frank Birodalommal, a Bolgár állammal és egymással is. Mindez a hol megerősödő, hol gyengülő Bizánci Császárság néha csak jelképes fennhatósága alatt történik. (A horvátok a IX. században frank befolyás alatt állnak.)

931-960: Časlav, Raška fejedelmének uralkodása idején, a folyamatosan gyengülő Bolgár államból egy nagyszabású felkelés következtében Szerbia kiválik, ezzel létrejön az első önálló szerb állam.

925: Tomisláv horvát fejedelem (910-928) felveszi a királyi címet és a már korábban a frankok ellen vívott és a függetlenséget jelentő háborús időszak (819-22 és 838) után a Horvát fejedelemségek önálló királyságban egyesülnek.

934: A magyar kalandozók először jelennek meg komoly erővel a Bakán-félszigeten.

996: Velence elfoglalja a dalmát városokat.

960-1180: Raška szerb fejedelemség, melynek része Bosznia is az átmenetileg megerősödő Bizánc uralma alatt él (de a bizánci források hangsúlyozzák területi különállóságát). Ezen időszak tele van a bizánci hatalom lerázását célzó felkeléssel, háborúval.

1054: Megtörténik a keleti és a nyugati kereszténység végleges szakadása, a horvátok és a magyar uralom alatti boszniai területek lakossága a nyugati, római kereszténységet, a szerb területek inkább a keleti, görög kereszténységet követi.

1089: Zvoimir horvát király halála után a Horvát Királyság megszűnik önállónak lenni és a Magyar Királyság uralma alá kerül 1918-ig. A dalmát partokért folyamatos versengés indul a Magyar Királyság és Velence között.

1171-1196: Raška fejedelme, Nemanja István egyesíti a szerb zsupánokat és kivívja Szerbia önállóságát (1180), amit az ismét válságba süllyedő Bizánc 1190-ben el is ismer.

1137: II. Béla magyar király főképp Magyarország déli határainak védelme érdekében létrehozza a külön kormányzattal rendelkező Boszniai bánságot, élére fiát, László herceget állítja.

1138: A Boszniai bánsághoz tartozó Ráma területét a latin nyelvű magyar források Bosznia szinonimájaként használják, amelynek királyi címét a magyar uralkodók 1918-ig viselik.

XII-XIII. század: A Boszniai bánság mellett megszerveződik a Sói, az Ozorai és a Macsói bánság is, amely a Bosznia északi részén állandósuló magyar hatalmi jelenlét bizonyítéka.

1180-1204: Kulin bán idején Bosznia rövid ideig önállóvá válik.

1196-1224: Nemanja István fia, István felveszi a szerb királyi címet (1217), ezzel a szerb királyság hatalmi tényezővé válik a Balkánon. Utódai folyamatos háborúkat vívnak Észak-Albániában, Bulgáriában, Boszniában – Bizánc, a bolgárok és a magyarok ellen.

XIII. század: Megjelenik és elterjed a tévesen bogumilnak nevezett „eretnység”, amely ellen az egyház kíméletlenül szembeszáll, de a boszniai földesurak és a perifériális, hegyvidéki területek elzártsága miatt nem tudja azt felszámolni, csak a XIV-XV. században.

1331: A Szerb Királyság eléri legnagyobb kiterjedését, Bosznia egy része, pontosabban Hum, Albánia, Zéta (Montenegró), Macedónia, Epirusz, Bulgária egyes részei tartoznak uralma alá.

1331-1355: Dusán István szerb király sikeres a magyarok elleni háborújában és Szerbiához csatolja a Macsói bánságot és Belgrádot is.

1355-1459: A Szerb Királyság gyorsan lehanyatlik, előbb a belső ellentétek, majd az Oszmán Török Birodalom európai megjelenése megpecsételi sorsát. Lázár szerb király bár először legyőzi a törököt (1371 Marica), de a túlerő és a belső válság miatt a döntő ütközetben alulmarad (1389 Rigómező), és török vazallus lesz. A török tudatos hódítása 1459-ben hozza el a véget, amikor is Szerbia elveszíti függetlenségét és török tartománnyá válik.

1377: A gyengülő szerb hatalom miatt a magyar király, I. Lajos által is támogatott Tvrtko Boszniai bán (1353-1391) felveszi a Szerbia és Bosznia királya címet.

1391-1463: Meghatározóak Bosznia számára Zsigmond magyar királlyal vívott harcok, amelybe a törökök is beavatkoznak. A boszniai előkelők szerb ellenes harcai folyamatosak, amelybe a bogumilokat is bevonják. Az anarchia, előbb a török vazallusává (1436), majd tartományává teszi Bosznia nagy részét (1463).

1482: Hercegovina területe is török uralom alá kerül, ami évtizedeken át Stjepan Vučić (1448 óta hercegi rangban) rövid ideig tartó halogató politikájának köszönhetően részleges függetlenséget élvezett.

1386-1526: Az immár Török Birodalommal határossá váló Magyar Királyság igyekszik a déli határokat stabilizálni és megerősíteni a végvári rendszert. A nagyszabású hadjáratok (1396, 1444, 1448) kudarcra után a védekezésé a fő szerep, amelyben Bosznia még magyar uralom alatti területei fontos szerepet töltenek be. Ennek értelmében 1444-ben létrejön a Jajcai Bánság, illetve a Szrebrniki Bánság. A boszniai végvárak fontos szerepet játszanak a későbbiekben, Jajca (1463), Szrebrnik, Banja Luka, Só, Szabács, Bobovac, Bihács stb. Az észak boszniai magyar fennhatóság az 1526-os hadjárat után folyamatosan elveszik, és a terület évszázadokra török hatalom alá kerül.

XV.-XIX. század: A török uralom alatt Bosznia és Hercegovina területén a hajdani Szerb Királysággal ellentétben gyorsan terjedt a muzulmán vallás. A katolikus horvátok és az ortodox szerbek közül sokan választják a muszlim vallást, részben a gyenge egyházi hatalom, az egyházak versengése, a zűrzavaros állapotok, csalódottság.

A rengeteg háború következtében az első időszakban a migráció felerősödik, egyes vidékek teljesen elnéptelenednek, sokan például Magyarországra menekülnek. A XVII. század utolsó harmadáig Bosznia viszonylagos nyugalmat élvez, bár felkelések, lázadások gyakorta előfordulnak főképp a keresztény népesség körében.

1580: Bosznia önálló vilájet lesz az oszmán birodalmon belül.

1683-1699: A Habsburgok által vezetett keresztény seregek „Szent Ligája” felszabadítja Magyarországot a török uralom alól és katonai sikereket ér el a Szávától délre is, ennek ellenére a karlócai békekötés (1699) a Szávánál húzza meg az új határt, ezzel Bosznia török uralom alatt marad.

1711-1739: Újabb háború a törökkel (1711-1718). Az ezt lezáró Pozseveraci béke rövid ideig a Habsburgoknak juttatja többek között Bosznia északi szegletét, de az újabb, ezúttal sikertelen háború (1735-1739) és az ezt követő Belgrádi béke értelmében a Temesköz kivételével a török újra bevonul a szerb és boszniai területekre.

XIX. század eleje: A Török Birodalom folyamatosan gyengül, nő az elégedetlenség. Megjelenik az orosz befolyás: Oroszország nagyhatalmi terveit igyekszik a balkáni szláv „testvérek” megsegítésének köntösébe öltöztetni. A felkeléseket, főleg szerb oldalon egyre jelentősebben támogatja az Orosz Birodalom.

1830: Szerbia a sorozatos felkelések után autonómiát kap a töröktől.

1875-77: Újabb orosz–török háború. Az orosz győzelem megnyitja a lehetőséget a balkáni államok függetlenedése irányába, de Boszniával nem ez történik.

1878: Berlini kongresszus. A nagyhatalmak támogatják Bulgária, Szerbia, Montenegró függetlenségét, Bosznia-Hercegovina az Osztrák-Magyar Monarchia fennhatósága alá kerül.

1880-as évektől növekszik a horvát és a szerb nacionalizmus, amit az anyaországok jelentősen támogatnak. Az osztrák-magyar vezetés megpróbálja ezt megakadályozni, létre kíván hozni egy egységes boszniai identitást, vallási alapokon, főképp muzulmán boszniai segítséggel, de a nacionalizmus ellen nem tehet semmit.

1903: A Szerb Királyságban a nacionalista vonulat veszi át a hatalmat, tovább romlik a szerb–osztrák-magyar kapcsolat. Bosznia-Hercegovina jó terep a szembenálló nacionalista erőknek, ami tovább bomlasztja az ingatag tartomány helyzetét.

1908: A Monarchia ténylegesen annektálja Bosznia-Hercegovinát. Felerősödik a szerb nacionalista mozgalom Boszniában. Háborús feszültség.

1914: Szarajevóban merényletet követnek el Ferenc Ferdinánd és felesége ellen. Az elkövető egy szerb nacionalista Gavrilo Princip. A merénylet „casus belli”, a Monarchia hadat üzen Szerbiának, majd kitör a világháború.

1914-18: A központi hatalmak nehezen, de német és bolgár segítséggel legyőzik Szerbiát (1915). A központi hatalmak uralják is a Balkánt, de 1918 őszén a balkáni front a többi hadszíntér frontjával együtt összeomlik, és maga alá temeti az egész Monarchiát.

1918: Létrejön a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság.

1920-1929: A mesterségesen összerakott és túlnyomó részben a szerb nacionalizmusra épülő állam sok gonddal küzd, gyakoriak a nemzetiségi ellentétek, Boszniában sem nyugodt a helyzet. 1921-ben diktatórikus, nacionalista alkotmányt vezetnek be, a horvátok ellenzékbe kerülnek. 1928-ban politikai gyilkosság történik, lelövik a legnagyobb horvát párt vezetőjét.

Felfüggesztik az alkotmányt, királyi diktatúra, bebörtönzések, cenzúra bevezetése. A királyság felvette a Jugoszlávia nevet a nemzetiségi ellentétek levezetése érdekében.

1934: A kiélezett horvát-szerb viszony betetőzése, a király, II. Sándor meggyilkolása volt, akit horvát nacionalisták öltek meg.

1941 március: Jugoszlávia csatlakozik a háromhatalmi egyezményhez, de április 5-én egy felkelés elmozdítja a kormányt, az új hatalom felmondja az egyezményt, majd másnap Németország megtámadja és villámháborúban legyőzi Jugoszláviát és Görögországot.

Az országot feldarabolják. Dalmácia nagy része, Montenegró olasz, Szerbia német megszállás alá kerül. Horvátország önálló csatlós állammá alakul, Bosznia-Hercegovina egésze a horvát állam ellenőrzése alá kerül.

Még ebben az évben jelentős partizánmozgalom indul a boszniai hegyekben, ahol rövidesen egész hadsereg áll készen a német, olasz, és horvát usztasa erői ellen.

1943 november 29: a Boszniai Jajcában megalakul a Jugoszláv Ideiglenes Kormány, amely az ország felszabadítását tűzi ki legfőbb céljának, vezetője a partizánok vezére Josip Broz Tito.

1945: A Tito vezette partizánhadsereg, a lakosság és a szövetségesek támogatása segítségével, önállóan felszabadítja az ország területének nyugati felét. (Szerbiát 1944-ben szovjet segítséggel szabadították föl.)

Megalakul a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság.

1970 –1974: Tito javaslatára módosítják az alkotmányt, ami nagyobb önállóságot biztosít a tagköztársaságoknak, így Bosznia- Hercegovinának is. A muzulmán bosnyákok helyet kérnek a „hat nemzet” Jugoszláviában

1980: Meghal Tito elnök, lassú bomlási folyamat indul be az országon belül.

1984: A látszólagos nyugalom és a szocialista blokkon belüli viszonylagos jólét képe tárul a világ elé, amikor is a Sarajevóban rendezik meg a téli olimpiát.

1990: A szövetségi köztársaságokban egyre erősödik a nacionalizmus. Bosznia-Hercegovina választásokat tart, ahol a muzulmánokat tömörítő demokratikus PDA nyeri a legtöbb mandátumot, a szerb SDP és a horvát CDU-BH előtt. Bosznia-Hercegovina elnöke Dr. Alija Izetbegović lesz.

1991: A szerb többségű észak-nyugat Boszniában létrejön egy szerb terület, amely a horvátországi Krajinához hasonlóan deklarálja önállóságát és felveszi a kapcsolatot a horvátországi szerbekkel. Az év végén Szlovénia és Horvátország önállóvá válása után Boszniában is felgyorsulnak az események. A szerbek autonóm állama elismerését követeli Boszniában.

1992 február 29–március 1: Az elkülönülő boszniai szerb területek által bojkottált népszavazáson a többség az ország teljes önállósága mellett

dönt. A szerbek helyi vezetője, Dr. Radovan Karadžić kinyilvánítja a Bosznia-Hercegovinai Szerb Köztársaság megalakulását.

Áprilisban kitör a háború, júliusban szerb sikerek északon, majd a szerbek internáló táborokat hoznak létre a muszlim és horvát népesség kitelepítésére és sok helyen kivégzésére. Etnikai tisztogatások, pusztítás mindhárom fél részéről. Szeptemberben a bosnyákok elfoglalják Goraždét és kísérletet tesznek az északi szerb folyosó áttörésére.

A Boszniai horvátok is bejelentik igényüket az ország területének 30%-ra.

1993-1994: A NATO meghirdeti a boszniai légtér szigorú ellenőrzését. A háború szinte mindenütt fellángol, a hadseregek és a felfegyverzett civil irreguláris erők óriási pusztítást visznek véghez. A szerbeket Szerbia, a horvátokat Horvátország támogatja. Az etnikai átrendeződés lényegében megtörténik, a nemzetközi nyomásgyakorlás nem éri el a célját. Tárgyalások, rendezési tervek követik egymást, de a véres harcok tovább folynak. Különösen sokat szenvednek a vegyes lakosságú területek és a nagyvárosok. Goražde, Bihać, Sarajevo, Mostar, Srebrenica, Tuzla, Brčko stb.

1994 február 5.: Brutális szerb támadás a szarajevói piactéren, a támadás képei bejárták a világot.

1994-1995: NATO gépek több helyen bombázást hajtanak végre szerb célpontok ellen.

A frontokon patthelyzet alakul ki, a bosnyákok és a horvátok egyeznek meg legelőször. A nagyhatalmak kompromisszumos területfelosztást javasolnak, főképp etnikai alapon. Ez több helyen elismeri a háború alatti nem éppen békés etnikai átrendeződést. Nemzetközi nyomásra tárgyalóasztalhoz ülnek a boszniai harcoló felek és előbb 60 napos tűzszünet lép életbe (október 12), majd november 21-én az USA egyik ohio-i légibázisán, Daytonban megszületik a békeszerződés, amit december 14-én formálisan Párizsban írnak alá. Az ország ideiglenesen egy Boszniai Szerb Köztársaságra (49%) Pale fővárossal és egy horvát-bosnyák Föderációra oszlik (51%), Szarajevó a főváros, speciális statust élvez. Mintegy 60 000 fős NATO ellenőrzés alatt álló katonai erő települ az országba (IFOR). Ők váltják formálisan a már Boszniában állomásozó „gyors reakálású” NATO erőket. A háború három éve alatt milliókra tehető a sebesültek, kitelepítettek száma, a halálos áldozatok száma, az eltűntek miatt bizonytalan, de legalább 250 000 főt tesz ki.

1997: SFOR erők telepítése Boszniába. A stabilizációs nemzetközi haderő, az IFORT váltja.

1998: A Boszniai Szerb Köztársaság Fővárosa Paléból Banja Lukába helyeződik át. Bosznia-Hercegovina új fizetőeszköze a konvertibilis márka lesz.

1999: Lejár az ENSZ Biztonsági Tanács által Boszniába küldött erők, az SFOR mandátuma, helyüket fokozatosan a helyi biztonsági erők veszik át.

2000: Választásokat tartanak Bosznia-Hercegovinában, ahol a hagyományos bosnyák, szerb és horvát politikai erők mellett sok új párt jelenik meg, különösen jól szerepel a szociáldemokrata párt.

2002 április 24: Bosznia-Hercegovina az Európa Tanács tagja lesz

2003: Több tömegsírt tárnak fel Bosznia szerte. Folynak a háborús bűnösök elleni nemzetközi perek. Meghal Izetbegović volt államfő, a független Bosznia-Hercegovina egyik létrehozója.